

El mateix

Acabem de llegir, en un article inserit en una publicació de caràcter erudit: *Els elaboradors de la mateixa asseguren que...* Aquest ús de *el mateix* (la mateixa, etc.) ha estat repetidament combatut, però, com veiem, no aconseguim encara de desempallegar-nos-en (*de desempallegar-nos del mateix*, diria algú). Pompeu Fabra hi va dedicar ja una de les seves "converses filològiques", en què després de dir "Un vici arrelat en el català escrit, que devem a la imitació d'un vici igualment arrelat en el castellà oficinesc i periodístic, és el d'usar *el mateix* per evitar la repetició d'un substantiu mencionat anteriorment", declarava, categòricament: "Es un vici que cal combatre inexorablement". Sí, entre els uns i els altres ja l'hem combatut, però n'hi ha molts que encara no l'han abandonat. I l'arriben a practicar àdhuc en casos en què bastaria de recórrer a un simple pronom acusatiu o datiu: *Un cop coneguda la proposta, va decidir d'acceptar la mateixa... Van ésser rebuts pel president i van demanar al mateix que...* Són casos més usuals, certament, i són aquells en què més s'insisteix, els de construccions amb comple-

ments preposicionals susceptibles d'ésser representats pels pronoms *en* i *hi*, car no disposant el castellà d'aquests pronoms és força freqüent que recorri a "el mismo": és ben clar que, en bon català, cal dir *En va fer l'elogi* i *Hi van assistir*, en lloc de *Va fer l'elogi dels mateixos* i *Van assistir a la mateixa*.

Però si es tracta d'evitar la repetició d'un nom, esmentat abans, en certs complements (de nom o de verb) no susceptibles d'ésser representats per cap pronom feble, no s'ha de tenir cap repugnància a recórrer als pronoms forts (encara que no sigui qüestió de designacions personals) o als demostratius. Acabem de rebre l'últim cartell de premis de l'Institut d'Estudis Catalans i hi hem trobat diversos exemples d'aquestes solucions: *... història literària, història del dret, etc., o a disciplines afins a aquestes; ... a què correspondran les obres presentades i dels adjunts especialistes que, segons el caràcter d'elles, l'Institut crearà convenient de designar. Farà l'adjudicació l'Institut d'Estudis Catalans, a proposta d'una ponència de tres membres designats per ell*. I, encara, en un exemple força semblant a l'anterior, hom no evita la repetició del nom: *... a proposta d'una ponència de tres membres, dos dels quals seran nomenats per l'Institut...*